

Mnogo ljudi je, ki delajo napake zaradi neznanja, nezavestno, so pa tudi taki, ki so se vrinili, da delajo napake, to je, da nasprotujejo, da škodujejo. Take ljudi je treba neusmiljeno odstraniti, oni ne morejo biti nosilci narodne oblasti.

TITO.

Odločnost in budnost

Domača reakcija je bila sicer s polomom Hitlerja razbita, a ne še do kraja potlačena. Zdaj zbira svoje sile in se skuša boriti proti našemu narodu in proti njegovi ljudski oblasti.

Reakcija ni vodila borbo proti narodno osvobodilnemu gibanju samo z narodnim izdajstvom, domobranstvom in četništvom. Vodila jo je še na drug način. Spočetka je dokazovala, da naš narod nima tradicije orožne borbe in da slovenski teren ni pripraven za partizanski boj. Ko so partizani z lastnim primerom postavili to na laž, je začela reakcija stokati, da je za oborožen boj še prekmalu, da je škoda žrtev, da je treba še čakati, da prava ura za boj še ni prišla. Ko se je iz izdajstva in denuncijanstva rodila gnusna bela garda in ko ni uspelo iz bele garde ustvariti resno vojaško silo, ki bi razbila partizanske odrede, je reakcija začela govoriti o nepotrebnem prelivanju bratovske krvi, o tem, kako bi se morali partizani in belogardisti pobotati in združiti. Skratka, poleg odkritega boja na strani okupatorja, je reakcija proti narodno osvobodilnemu gibanju vodila tisto politiko, ki jo imenujemo sredinsko. S tem je hotela razkrojiti naš narod, mu vzeti zaupanje v samega sebe in ga zapeljati.

Zdaj skuša to na drug način. Na eni strani skuša organizirati sabotaže in atentate. Po drugi strani pa skuša svoje agente vrvati v organe oblasti. To so večinoma ljudje, ki se niso bili kompromitirali kot odkriti narodni izdajci in okupatorjevi pomočniki. Pač pa so tisti, ki so bili vedno nosilci špekulacije in sebičnosti. Nekateri imajo na vesti morda tudi manjše grehe, ki jim jih danes zaradi pomanjkanja dokazov še ne moreš povsem točno dokazati. Vsi pa so si enaki v enem. Govorijo, da so bili že od nekdaj pristaši OF, da pa so zaradi okupatorjevega terorja morali molčati in mirovati. Prav. Zakaj pa tisoči in tisoči niso molčali? Zakaj se tisoči in tisoči niso pokoravali okupatorju?

Za uspešen boj proti tem reakcionarnim poskusom je potrebno, da ustvarimo red in čim uspešneje obnavljamo deželo. Potrebno je, da ostro nastopamo proti birokratizmu. Potrebno je, da nastopamo proti vsemu, kar duši zdravo ljudsko iniciativo. Potrebno pa je še nekaj drugega.

Marsikje so primeri, ko so se različni špekulanti vrinili v naše odbore in potisnili ob stran poštene borbene ljudi. Toda dogaja se sem pa tja, da si teh elementov nihče ne upa razkrinkati. Celotno pri nekaterih naših aktivistih ni dovolj odločnosti in poguma. »Saj se je morda popravil in poboljšal,« pravijo. Mnogo jih je, ki so spregledali. Prav tako mnogo pa je tudi takih, ki se delajo, da so spregledali in ki je njihovo »spregledanje« od danes do jutri. Danes so »spregledali«, jutri bodo začeli sabotirati in blatiti poštene borbe.

Gre za to, da očuvamo, kar smo si s krvjo priborili. Vladati mora narod, vladati morajo ljudske množice, za ta cilj smo krvaveli. Naše ljudske množice so to v glavnem razumele in ne dopuščajo, da bi se uveljavili špekulanti in sebičnejši. Ponokod pa tega še ni.

Dogaja se, da tudi ljudske množice same nimajo dovolj poguma, da so premalo budne. Ali se tam premalo zavedajo kakšno nevarnost predstavlja reakcija za njihovo oblast ali pa se še niso dovolj oklenile te oblasti. Ponokod izvira ta nebudnost in neodločnost iz strahu, da preprosti, a pošteni ljudje ne bi bili kos vsem upravnim poslom. Res je da so nekateri špekulanti zelo sposobni za upravne posle. Toda ali od te sposobnosti lahko pričakujemo ljudstvo kakšno korist? Nel. Zato je treba ta strah premagati in kakor smo premagali dejansko našo reakcijo, ko smo si izvojevali svoje demokratične pravice.

Govor maršala Tita na I. zborovanju AFŽ Jugoslavije v Beogradu.

Okrepiti moramo našo narodno oblast, utrditi bratstvo in enakost naših narodov ter obnoviti in zgraditi našo državo

Beograd, 17. junija. (Tanjug.) Na prvem shodu protifašističnih žen Jugoslavije, ki se vrši v Beogradu, je maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito imel sledeči govor:

Vam odposlankam in zastopnicam junaških žen Jugoslavije moj borbeni pozdrav. Ve ste prve, ki po zmagi nad skupnim sovražnikom prirejate svoj shod, veličastni shod jugoslovanskih žena, protifašističnih žena, junaških jugoslovanskih žena, ki so pokazale v tej nadčloveški borbi brezprimerne vzglede junaštva in vztrajnosti, prav tako, kakor naši borci na bojnem polju.

Želel bi Vam v nekoliko besedah opisati pomen tega shoda in postaviti pred Vas nekoliko nalog. Nimmam namena, da bi mnogo govoril, vendar pa želim povedati vam tisto, kar mislim, da je najvažnejše za vas žene. Ta shod ni samo manifestacija solidarnosti jugoslovanskih žena, manifestacija bratstva in enotnosti, pregled vaših moči, pregled vašega dosedanjega dela, temveč je tudi važen sestanek, na katerem morate ve, jugoslovanske žene, določiti smernice svojega dela, določiti tisto, kar je najvažnejše v vašem bodočem delu — vaše naloge. Rajši bi vam več govoril o vašem bodočem delu in zato ne bom omenjal vašega dela v preteklosti in vaših zaslug v borbi, ki so ogromne in katere vam priznavajo ne samo vsi narodi naše države, ampak tudi vse svobodoljubno človeštvo.

Danes se pred nami težke naloge. Naše najvažnejše naloge so okrepiti našo narodno oblast, vzgoja otrok, našega mladega naraščanja, naših bodočih rodov, okrepiti bratstvo in enotnosti ter zgraditi našo državo. To so najvažnejše naloge, a za njimi pride drugo delo — delo na socialnem polju, za oskrbo naših otrok, za pomoč našim invalidom, tovarišem in tovariscam, ki so izgubili svoje zdravje v borbi itd.

Vprašanje okrepitve naše oblasti je veliko vprašanje. V naši državi imamo ne malo sovražnikov, ki skušajo na razne načine ovirati razvoj našega državnega življenja, ne samo ovirati, temveč tudi ogroziti pridobitve velikega boja, ki je naše narode stal toliko žrtev. Na žalost imajo ti naši notranji sovražniki pomoč tudi v tujini. V tujini jim pomagajo tisti, ki so jim podobni. Obračam se na vas, jugoslovanske žene, enokopravne članice skupnosti, na vas, ki ste si priborile svoje pravice v boju, obračam se na vas in zahtevam od vas, da posvetite vse svojo pozornost in vso svojo moč v prvi vrsti vprašanju okrepitve naše oblasti. (Dolgotrajno in burno pritrdjevanje. — Klic: »Hočemo!«) Da pa bi se okrepila oblast, je treba delati pravilno. Ne zadostuje reči: »Okrepili smo oblast,« če ta oblast na nekaterih krajih dela napake. Ta oblast mora biti pravična, mora delati tako, kakor so to želeli tisti, ki so zanjo umirali. Zato je treba napake popraviti. Mnogo ljudi je, ki delajo napake zaradi neznanja, nezavestno, so pa tudi taki, ki so se vrinili, da delajo napake, to je, da nasprotujejo, da škodujejo. Take ljudi je treba neusmiljeno odstraniti, oni ne morejo biti nosilci narodne oblasti. Oni so nosilci razdora in sovražniki tistih pridobitev, katere smo si priborili v boju. Take ljudi je treba odstraniti. Ve žene pa ste povsod. Na vas se obračam, da ste tudi ve pazljive in da na ta način pomagate okrepiti oblast, da boste odstranjevale tiste, ki ovirajo okrepitev narodne oblasti in da pomagate onim, ki zaradi neznanja delajo napake. Na ta način bomo okrepili svojo narodno oblast.

Tako oblast bo narod vzljudil, narod bo tako oblast cenil in jo branil.

Bratstvo in enotnost sta nedvomno največja pridobitev, katero smo si priborili v tem krvavem boju. Zanj so se borili naši borci od prvih partizanov pa do danes, do borcev naše slavne jugoslovanske armade. Na naših zastavah je bilo napisano bratstvo in enotnost. Če ne bi šli s tem geslom, če ne bi to uresničili v narodu, si ne bi nikoli mogli priboriti tega, kar smo si priborili ter nas bi verjetno sovražniki uničili. To je zato največja pridobitev. Moram vam pa tu odkrito povedati, da je ta pridobitev v nevarnosti, če dovolimo, da se razvije šovinizem. Prej sem vam rekel, da obstojajo sovražniki narodne oblasti. Ti isti sovražniki so sovražniki bratstva in enotnosti. Odkrito vam bom povedal, kdo so ti, — to so četniki v Srbiji, in ustaši v Hrvatski, to so oni zagrizeni belogardisti v Sloveniji in njihovi zaščitniki ter voditelji. To so vsi oni, ki so bili v tej vojni proti nam. Ne smete misliti, da so se oni vdali v usodo. Dober del teh ljudi je po naši zmagi, potem, ko so videli, da nismo mi neka skupnica, ki si je prilastila oblast, temveč, da predstavljamo narod, uvidel zablodo in se pridružil večini naroda, toda povem vam, da tudi dober del onih, katere sem tukaj našel, s svojimi špekulantskimi voditelji na čelu, ruši največjo pridobitev naše borbe — bratstvo in enotnost. Oni so se razgubili sedaj po vaseh. Nočem tukaj naštevati primere podpihovanja sovražstva. Govorim samo na splošno, ker bo oblast v teh primerih postopala in neusmiljeno preprečila ponavljanje takih primerov. Toda to ni zadosten ukrep. Mi šele na koncu uporabljamo sredstva sile, da preprečimo sovražniku, da bi nam škodoval. Hočemo, da se dela bolj s pripravevanjem, političnim delom na konferencah, živim vzgledom lastnega postopanja. Ne moremo dovoliti, da bi bila danes po tej veliki zmagi, ki nam je bila skaljena zaradi Trsta in Istre, ta veličastna borba skaljena zaradi pojava razširjanja narodnega šovinizma. Ustvarjamo novo federativno Jugoslavijo. To ni za nas fraza, to je za nas nekaj, za kar smo pripravljani, če bo treba, tudi umreti. (Dolgotrajno odobravanje.) Zato je naš sovražnik tisti, ki nam hoče uničiti pridobitve bratstva in enotnosti. Nočemo začeti znova ono, kar smo začeli 1941. leta, ker smo že dosegli, da ogromna večina naroda — ne govorimo tukaj o odstotkih, ker se odstotek vidi na vseh naših zborovanjih in manifestacijah ter v vsakdanjem življenju — hoče takšno federativno Jugoslavijo, v kateri bodo vsi narodi živeli v enakopravnosti. Ne more biti favoriziranja Hrvatov na račun Srbov, ne more biti favoriziranja Srbov na račun Hrvatov ali ostalih narodov, sploh ne more biti favoriziranja enega na račun drugega. Ne moremo dovoliti, da sedaj nekdo postavlja vprašanje maščevanja za tisto, kar se je zgodilo v letu 1941. Maščevali smo se mi, to zadostuje in nihče nima za to več pravice. Nočemo več medsebojnih pokoljev. Tudi vam, tovarišice, povem tukaj in želim, da me sliši vsa Jugoslavija, da ne bomo dovolili, da se v kakršnem koli pogledu seje sovražstvo proti našim narodom, med našimi brati. To bratstvo in enotnost priborjena s toliko krvi, še nista in ne bosta popolnoma zavarovana, če bomo dovolili, da rovarijo posamezni tipi, ki so se do včeraj skrivali, ali pa so delali skupaj z Nedičem, Nemej, Paveličem itd. Oni ne smejo imeti besede v naših vaseh, v naših

metih. Oni nimajo pravice govoriti v imenu Srbov, v imenu Hrvatov, v imenu Slovencev, Makedoncev, Črnogorcev. V imenu teh narodov imajo pravico govoriti tisti, ki so se borili, ki so dali svojo kri in svoje življenje. Ne govorim zato, da bi sedaj tukaj hotel ustvariti kako kajmakčlanstvo. Toda, tovarišice, gre za veliko stvar. Gre za pridobitev, za katero so se skozi stoletja borili naši predniki. Najboljši slovanski veleumi so temu posvetili svoja življenja, mi pa smo si sedaj to priborili in ne bomo dovolili, da nam te na tak način odpade. To se tiče sovražnikov. Sedaj pa moram povedati, da ne bomo lahko sprejeli takih pogrošk in trenutnih razpoloženij niti od tistih ljudi, ki so z nami. Takih napak ne bomo dopuščali, ne bomo opravičili. Za take napake bodo nosili vso odgovornost tisti, ki jih bodo napravili. Naloga vas, jugoslovanskih žen, mater in sester, mater sedanjih in bodočih rodov je, da posvetite vse svoje sile ohraniti te naše pridobitve. Borite se proti vsakemu, ki seje sovražstvo proti kateremu koli našemu narodu. To je dolžnost vseh Hrvatice, Srbkinje, Slovenke, Makedonke, Črnogork in drugih, to je vaša naloga.

Velika je tudi vaša naloga glede vzgoje naših otrok, naše mladine. Postavlja se vprašanje, kako bodo naši otroci vzgojeni. Tisti, ki bi hoteli, da se naši otroci v šolah vzgajajo po starem sistemu, da jim oklenejo duh v oklep, kakor so ga nekdanj oklenili, tisti bi hoteli izigrati naša demokratična načela, sklicujejo se na naša demokratična načela in zahtevajo, da naj ostane vzgoja otrok pri starem. Drugi zopet mislijo, da je treba vse obrniti in da je treba prenehati s staro vzgojo naših otrok. Niti eni, niti drugi nimajo prav. Vprašanje šolanja naših otrok še ni rešeno, je še na dnevnem redu in se bo morala z njim baviti konstitucija. Toda do tedaj, do dokončne rešitve tega vprašanja, kako se bodo otroci vzgajali, ali bo verouk v šoli obvezen predmet ali ne, to bo rešeno kasneje, toda do tedaj imajo matere in sestre nalogo, da naše otroke že od mladega vzgajajo v novem duhu, v duhu ljubezni do naše nove domovine, do naše Jugoslavije, v ljubezni do te velike pridobitve bratstva in enotnosti, v ljubezni do nove ob-

lasti itd. Ne zahtevamo, da jih vzgajajo v brezboštvo, ne zahtevamo, da zanikajo vse to. Toda zahtevamo, da se našim otrokom vsadi v dušo taka ljubezen, kakršno so nosili v sebi naši borci na bojnem polju za to veličastno delo, za te veličastne pridobitve. Zahtevamo, da to vcepimo našim otrokom, vse ostalo bo rešeno.

Vprašanje izgradnje naše države je prav tako veliko vprašanje in tu dajete ve žene vsak dan vzgled svoje vztrajnosti in požrtvovalnosti. Jasno je, da to ne bo lahka stvar in da tega ne bomo mogli hitro rešiti. Gospodarsko dviganje naše države, izgradnja naše države je tako velik problem, da zahtevamo, da mu vsi državljani naše države posvetijo vse svoje moči. Tukaj še enkrat poudarjam, da je v prvi vrsti naša dolžnost, da se zanesemo na svoje lastne moči. Ako dobimo pomoč od zunaj, bo dobro, toda zanesti se moramo na lastne moči. V tem duhu se morajo vzgajati tudi naši otroci.

Delo za obnovo naše države je velika čast. Delo na tem polju je velika stvar za vsakega od nas in je obnem tudi dolžnost vsakega od nas. Ve žene morete mnogo storiti. Želim videti uspehe vašega dela. Sedaj, ko se bo končal kongres, jih bom gotovo dobil, ker boste na tem kongresu gotovo poročale o uspehih, katere ste dosegle, in o težavah, na katere naletite. Vse to, verjamite mi, nam bo mnogo koristilo, da bomo mogli podvzeti ukrepe, katere je vlada dolžna izvršiti. To je torej, tovarišice, tistih par vprašanj, ki so zelo velika, zelo važna, na katere obračam vašo pozornost in vas pozivam, da posvetite vse svoje moči, da bi te naloge izvršile.

Živela nova federativna demokratična Jugoslavija, ki se je rodila iz toliko krvi in žrtev naših narodov!

Živelo nerazrušljivo bratstvo in enotnost naših narodov!

Živela naša velika zaveznica Sovjetska zveza s svojim genialnim voditeljem Stalinom!

Živele junaške sovjetske žene!

Živelo bratstvo in enotnost balkanskih narodov in vseh Slovanov!

Živeli naši zavezniki Anglija, Amerika, Bolgarija, Albanija in vsi tisti, ki želijo z našo državo živeti v miru in mirnem sodelovanju!

Iz Trsta in Primorske

Trst, 16. jun. Vojaška oblast je prepovedala poslovanje Ljudskega sodišča, češ, da ne ve, ali bo lahko delovalo ali ne. Medtem pa so zavezniki že imeli razgovore s sodniki bivšega Okrožnega in Apelačijskega sodišča, ki so skoraj vsi več ali manj kompromitirani zaradi sodelovanja s fašisti in Nemci.

Trst, 16. junija. Zasedbena oblast je mimo odseka za prehrano in trgovino pri mestnem odseku navezala direktivne stike s SEPRAL-om, bivšo fašistično prehranjevalno institucijo, kateri je naš odsek za trgovino in prehrano postavil komisarja in ki je začasno lahko nadaljevala delo le pod najstrožjo kontrolo našega odseka.

SEPRAL kot fašistična institucija, ki mrgoli raznih fašistov, sedaj brez vsake kontrole s strani ljudstva, dirigira vso oskrbo Trsta. Izdaja odredbe, s katerimi razveljavlja določbe in ukrepe našega odseka za trgovino in prehrano. Kljub našemu ostremu protestu se še do danes ni ničesar izpremenilo in SEPRAL čedalje huje izživa. Na čelu SEPRAL-a je direktor Donzani — znan fašistični veljak.

Angleži so zaprli v mestu banke. Preje so dobili ljudje izplačila po 5 tisoč lir. Osvobodilni svet je takoj predlagal, da se banke zopet odprejo, ker sicer marsikatera podjetja ne bodo

mogla izplačati delavcev. Tako je Trst trenutno v zelo težkem denarnem položaju. Zavezniki niso ukrenili ničesar kljub temu, da jim je bilo s strani finančnega odseka osvobodilnega sveta stvar pojasnjena.

Trst, 16. junija. Načelnik gradbenega oddelka mestne uprave je imel danes daljši razgovor z angleškim mestnim guvernerjem, majorjem Pallottijem. Angleško poveljstvo je ponudilo svojo pomoč za obnovo mesta, načelnik gradbenega oddelka je pa to pomoč odklonil, češ, da bo mesto samo izvršilo potrebna dela. Na Pallottijev odgovor, da mesto za to nima potrebnega denarja, je načelnik odgovoril, da si bo mesto samo znalo poiskati finančna sredstva in da se v ta namen lahko zadoži, kakor se zadožujejo ostala mesta, med njimi tudi London. Dejal je, da ve, da tudi angleška pomoč ne bi bila zastoj ter bi angleško poveljstvo zahtevalo kompenzacijo na drugem polju. Pallotti je nato razgovor o tem predmetu prekinil. Ob odhodu je Pallotti dejal, da italijanska vlada vendar ni preganjala Slovencev, temveč se je preganjanje vršilo samo s privatne strani. Načelnik mu je odgovoril, da je bil Mussolini predsednik italijanske vlade in da je gotovo tudi majorju Pallottiju znano Mussolinijevu stališče do Primorskih Slovencev.

Ob volilni kampanji v Angliji

Prvi politični dogodek v Angliji po porazu Nemčije je bil razpad vladne koalicije narodne enotnosti. Ta razpad je hotela reakcija seveda izkoristiti.

Notranjepolitični položaj v Angliji med drugim prav gotovo označuje spremembe, ki so se v množicah izvisile v času te vojne. Te spremembe kažejo na odločno usmeritev k demokraciji. Z namenom, da te spremembe izkoristijo za sebe, so laburisti izstopili iz vlade in krenili na polje volilnega boja. Sprva je izgledalo, da se bo boj med programi posameznih političnih strank vršil samo na vprašanjih notranje politike. Volilna borba je bila zelo ostra. Govorilo se je mnogo o težkih vprašanjih, o nerešljivih vprašanjih, zlasti pa o težavnih gospodarskih problemih. Churchill pa je zelo ostro poudaril, da socializem v Angliji teh vprašanj ne bi bil sposoben rešiti.

Vse to se je dogajalo v času, ko je ameriški reakcionarni tisk začel z divjo kampanjo proti Sovjetski Zvezi. V času, ko so ameriški demokrati v svojem pismu gospodu Grewu pisali, da se jim zdi, da je Amerika samo orodje angleške zunanje politike. Bilo je to v času, ko je v Flensburgu razgrajal admiral Dönitz in ko je bilo poljsko vprašanje še zelo pereče. Bonomijska vlada v Italiji je bila še dokaj na trdnih nogah, sirijski spor pa še ni bil pritegnil pozornosti vse svetovne javnosti. Bilo je to v času, ko je reakcija upala, da bo konferenca v San Franciscu uspelo spremeniti v nepomembno komedijo, dokazati s tem, da je nadaljnje sodelovanje zaveznikov in združenih narodov nemogoče ter tako prisiliti vse reakcionarne grupe v svetu k popolnoma enotnemu nastopu.

Med tem pa se je marsikaj spremenilo. Poljsko vprašanje, ki je bilo prej ena izmed tistih točk, kjer je zlasti angleška reakcija mislila, da ji bo uspelo razbiti sodelovanje med zavezniki, se približuje svoji rešitvi. Vse kaže, da bo ta rešitev taka, ki bodo z njo poljski reakcionarji v Londonu doživeli težek poraz. Državni sekretar ZDA pa je glede Poljske poudaril tole: Poljsko more predstavljati samo taka vlada, ki bo osnovana na načelih Jalteke konference... Poljska spada med združene narode in bi morala biti tu (t. j. na konferenci v San Franciscu).

Pač pa se je sirijski spor zelo zaostрил, tako da so se poslabšali odnosi med Anglijo in Francijo. Prej je pa mednarodna reakcija hotela s poljskim vprašanjem dokazovati, kako je med zavezniki sodelovanje zadelo na težke zapreke.

Konferenca v San Franciscu se je premaknila z mrtve točke in državni tajnik ZDA Stettinius je izjavil: »Uspešnost našega sodelovanja za čas naše vojne je dokazala, da vse naše nesporazume lahko uredimo. Naš cilj je, da stalno razširjamo okvir našega sporazuma in uspehov našega soglasja v vseh tistih vprašanjih, kjer take soglasnosti še ni.

V Berlinu je bila podpisana zgodovinska listina o razdelitvi Nemčije na štiri zasedbena področja. Kakor koli rovari mednarodna reakcija proti tej listini in ji hoče vzeti pomen, pa je dogovor v Berlinu postal osnova za enotno zavezniško politiko proti nemškemu imperializmu in nemškemu narodu sploh. Ta politika ima za cilj uničenje nemškega fašizma in njegove materialne sile.

Hujakaška propaganda ameriškega reakcionarnega tiska in izolacionistov nima uspeha. Posebni dopisnik »Izvestij« v San Franciscu ugotavlja, da povprečni Amerikanec prezira reakcionarno kliko in ne naseda liberalnim provokacijam. »Prav ta povprečni Amerikanec,« piše Zukov, »pa je veliki ameriški narod, ki zna ločiti prijatelja od sovražnika in ki hoče zato živeti v miru in tovarštvu z velikim narodom moje domovine. Stettinius pa je o ciljih ameriške zunanje politike izjavil tole: »Hočem povedati jasno, da je glavni cilj zunanje politike, da v miru še naprej utrjujemo solidarnost iz vojnih časov, solidarnost, ki je prinesla zmago nad Nemčijo.«

Svobodoljubni narodi so se torej zavedli položaja, ki je nastal po Hitlerjevem porazu in so odločno vstali v boj za svoje pravice, za pridobitve štiriletne borbe proti fašizmu. Mednarodna reakcija kljub temu še vedno skuša razbiti enotnost zaveznikov in oplašiti svobodoljubne narode,

toda skozi vse te spletke se prebija volja do nadaljne skupne borbe za uresničenje vseh ciljev, ki so nas vodili v štirih letih borbe.

Hkrati pa se je pokazalo še nekaj drugega. Vse zahodne dežele so se znašle pred težkimi gospodarskimi vprašanji. Osnovno vprašanje je vprašanje prehrane in zapolnitve. Anglija bi morala po ugotovitvah sovjetskega publicista Lemina, povisati svoj izvoz za 50% v primeri s predvojnimi stanjem, če bi hotela dvigniti življenjsko raven na predvojno višino. Skoraj ista vprašanja se pojavljajo v Ameriki. Ameriški publicist Brauns je napisal članek o tem pod geslom: »Delo 60 milijonov Amerikancev«. Stettinius je opozoril, da se bodo zdaj vrnil iz vojske milijoni in milijoni mladih ljudi, ki jim bo treba dati dela. Poudaril pa je, da tega vprašanja ne bo mogoče rešiti z izolacionizmom, depresijo ali vojno, pač pa bo treba ustvariti take mednarodne pogoje, da bodo imeli drugi narodi možnost kupiti od Amerike ogromne količine robe in da bo tudi Amerika lahko od njih kupovala. Dopisnik »Izvestij« Zukov piše o tem vprašanju tole: »Vprašanje borbe proti brezposelnosti postaja v Ameriki že strašna resničnost.« In nadaljuje: »Borba za tržišča in surovine ni nikdar kalila sovjetsko-ameriških odnosov... Ni dvoma, da bodo pri nalogi, kako po vojni zagotoviti zaposlenost ameriških delavcev in premagati brezposelnost v ZDA, sovjetsko-ameriški odnosi lahko odigrali nemalo važno vlogo.«

Vsi ti dogodki in vsa ta dejstva so morali vplivati na razvoj volilne kampanje v Angliji. Churchill je začel pozivati k narodni slogi, češ da bi notranja razdvojenost in strankarski boji lahko mnogo škodovali zunanemu ugledu in vplivu Anglije ter še bolj otežkočili reševanje gospodarskih vprašanj. Na dnevni red prihajajo spet zunanjepolitična vprašanja, ki so nekoč omogočila v Angliji vladno koalicijo in narodno enotnost. To prav gotovo pomeni vsaj v glavnem povratek na protifašistično in splošno demokratično osnovo, ki je omogočila sodelovanje med zavezniki in zmago nad fašizmom. Dušan Pirjevec.

Zločini poljske reakcije

Moskva, 18. junija. TASS. Mednarodni opazovalec »Pravde« piše, da je poročilo »Pravde« o fašističnem redu, ki vlada v poljskem koncentracijskem taborišču na Skotskem, na novo razburilo angleško javno mnenje, ki je zaradi aretacije Jagodzinskega že prej postalo pozorno na to stran »delovanja« Arciszewski-jeve klikke. Taborišče so obiskali tudi angleški dopisniki in njihovo poročilo je postavilo na laž nesramne tajtve poljskih »oblasti«. V celoti je bilo potrjeno tudi poročilo o neznošnih razmerah v taborišču. »Bereza Kartuska« na Skotskem, »Mala poljska« v Nemčiji, prisilno navažanje poljskih državljani, ki so se hoteli vrniti domov, za vojsko Bor-Komarovskega — niso nikakor edini primeri »junaštev« nazadnjaških poljskih izselencev. Na razpolago so poročila o podtalni organizaciji, ki ima zveze z Arciszewskim in ki je ojačila svoje strahovalno delovanje na Poljskem. Poljski tiskovni urad je objavil podrobna poročila o krutih umorih, ropanju in posiljevanju, ter drugih zločinih, ki so jih zakrivila bedne tolpe tako zване »narodne oboževane sile«. Te fašistične organizacije prejemajo povelja od svojega »vrhovnega poveljnika« Bor-Komarovskega. Navajamo nekaj dejstev: Fašistični telovaji so umorili predsednika organizacijskega odbora kmečke stranke »Stronnitstvo ludove« Stanislava Tiharskega v okrožju Avgustovo, člana okrožnega ljudskega sveta Raimunda Klimaszewskega v okrožju Lonsa, predsednika vaškega odbora »Kmečke zveze za medsebojno po-

moč« Vladislava Liaovskega v okrožju Sokol. Ostudne zločine je zagrešila tolpa tolovajev »narodne oboževane sile« v vasei Werhowny v okrožju Krasnostav. Ta seznam zločinov, ki so jih zagrešili poljski hitlerjanci, agenti londonske nazadnjaške izseljeniške klikke, nikakor ni popoln. Toda navedena poročila kažejo dovolj jasno, kako hudo so zmogni ti zakrknjeni tolovaji, ki prejemajo povelja od londonskih pilsudskovcev. Njih metode niso nove, prevzeli so jih v celoti iz Hitlerjeve orožarnice. Prav tako kot hitlerjevci hočejo tudi poljski nazadnjaški sejarci razdor med zavezniki in povzročiti nemire na Poljskem. Toda njihovi naporji so zaman. Poljsko ljudstvo je z zaničevanjem obrnilo hrbet tem odpadnikom in plačancem nazadnjaških veleposelnikov.

Varšava, 17. junija. TASS. Po poročilu pariškega dopisnika agencije »Polpress« se je repatijski oddelček pariške prefekturice pritožil proti dejanjem poljskih častnikov-agentov londonske poljske »vlade«, ki pri belem dnevu s silo odvajajo iz središča Pariza poljske otroke, kateri so bili osvojenjani iz nemškega koncentracijskega taborišča v Buchenwaldu. Polcija je zadržala en tak voz s tatovi ljudi. Vozač, ki je predložil papirje, izdane od tako imenovanega poljskega poslaništva, je med zasliševanjem priznal, da mu je bilo naročeno, prepeljati otroke v proslule barake v Bessiere, kjer je zbirališče za poljske vojaške, ki jih rekrutirajo agenti iz klikke Arciszewskega.

London, 17. junija. (Reuter.) Britanski veleposlanik Duff Cooper je danes izročil francoskemu zunanjemu ministru Georgesu Bidaultu britanski odgovor na noto generala De Gaullea, ki je predlagal konferenco petih velesil o levantskem vprašanju. V Parizu je bilo 6. junija uradno objavljeno, da je bilo francoskim veleposlanikom v Londonu, Washingtonu, Moskvi in Cunkingu naročeno, naj izročijo vladam Velike Britanije, Združenih držav, Amerike, Rusije in Kitajske noto, ki predlaga konferenco petih velesil za obravnavanje vprašanj na Srednjem vzhodu.

London, 17. junija. (Reuter.) Zanesljivo se javlja, da britanski odgovor na francosko noto, ki predlaga konferenco petih velesil glede arabskih vprašanj, izraža nepripravljenost britanske vlade sodelovati v predlaganem postopku. Smatra se, da se nota zelo ljubeznivo izražala, a zavrača francoski predlog, češ da bi predložilo trajalo, če bi hoteli, da se to vprašanje obrav-

Blíža se sestanek »Velikih treh«

Ves svet sledi pripravam za sestanek — »Pravda« pravi, da je sedanji mednarodni položaj jako ugoden za pogajanja

Moskva, 18. junija. (TASS.) Poročila o bližnjem sestanku voditeljev treh zavezniških velesil, je v vsem svetovnem časopisju na prvem mestu,« piše diplomatski dopisnik časopisa »Pravda«, časopis poudarja, da je trenutni mednarodni položaj zelo ugoden za pogajanja. Zelo razumljivo je, da se pripisuje bližnjemu sestanku ogromna važnost, saj je prvi sestanek »velikih treh« po zmagi. Ves svet ve, kakšno zgodovinsko vlogo so igrali odloki teheranske in krimske konference za uvrditve vojaškega bratstva in sodelovanja med zavezniki. Pozornost, s katero ves svet sledi pripravam za sestanek in upi, ki jih spremljajo, znova pričajo o neizpodbitnem dejstvu, da trajni mir odvsi od sodelovanja velikih sil. Velesile, ki so nosile glavno odgovornost za potek vojne proti Hitlerjevi Nemčiji, bodo nosile zopet glavno odgovornost za ohranitev miru in varnosti. Zlom te zveze bi prav gotovo privedel k ustvaritvi blokov različnih držav, kar si tako žele ljubitelji ribarjenja v kalnem, ki skušajo pod praporom »bratstva miru« in »zaščitnikov malih narodov« zasejati spor med velikimi silami ter dvigniti male proti velikim. Dopisnik »Pravde« navaja citate, ki pričajo o vnemi nekaterih turških časnikarjev v tem smislu. Vkljub vsem naporom teh in podobnih časnikarjev je konferenca v San Franciscu dokazala, da mali in veliki narodi povsem razumejo važnost sodelovanja med velesilami. Tako je na primer odposlanec Norveške — male dežele, ki je poznala vso grenko in ponižujočo težo Hitlerjevega jarma — upravičeno izjavil, da je soglasje med velesilami še važnejše za male kakor za velike države.

Velika trojica se sestane v Potsdamu? New York, 17. junija. (Reuter.) Posebni dopisnik lista »Daily Mail« poroča iz New Yorka: V Washingtonu izjavljajo, da bodo Churchill, predsednik Truman in maršal Stalin verjetno pristopovali zmagoslavnemu obhodu zbranih enot sovjetskih, britanskih in ameriških oboževanih sil po cestah Berlina. Smatra se, da je to zamisel predlagal Churchill in da ga Truman podpira. Morda bodo povabili tudi generala De Gaullea, da se udeležijo slovnosti. Parada ima namen, da Nemcem potrdi vtis popolne zmage zaveznikov, kakor tudi da se počasi zmagoslavno zavezniško orožje. Ko bodo Veliki trije zaključili svojo berlinsko konferenco, bodo objavili skupen proglas Nemcem ter jim naznanili ceno, ki jo bodo morali plačati — njihovo »Obsodbo«.

London, 18. junija. (Reuter.) Glavne točke volilnega proglasa angleške liberalne stranke, ki se dotika vseh vprašanj domače in zunanje politike, so sledeče: zaščita malega trgovca, boj kartelom in podobnim zvezam za vzdrževanje cen, državni načrt za ureditev prevoza in gošline sile. Proglas objavlja v najkrajšem času domove za one, ki se bodo vrnili iz vojaške službe. Za pozneje pa objavlja vsakomur stanovanjsko hišo za zmerno in dosegljivo najemnino. Govori tudi o razvoju kolonij in korist njihovih ljudstev v politično avtonomijo. Glede veleobrti pozna liberalna stranka trojno blagostanje: blagostanje za delavce, za voditelje in za vlagatelje denarja. Zagovarja zasebno podjetnost ter čisti osebni trud in voljo do tveganja. Vendar pa pristavlja, da bodo liberalci, ako pridejo na vlado, zahtevali poddržavljenje podjetij, če bo to donosnejše kakor zasebno obratovanje. Proglas govori nadalje o izboljšanju železnice, o cestnem prometu v javno korist, o preustroju izrabe električne sile itd. Liberalni načrt glede promoga poudarja potrebo, da se obrati decentralizirajo. Odpravijo naj se vse državne podpore, proizvodnje promoga naj se vzdrži na taki višini, da cene ne bodo previsoke ne za obrtno in ne za hišno potrošnjo.

London, 18. junija. (Reuter.) Politične stranke z vso močjo nadaljujejo volilni boj. Laburisti in član parlamenta Filip Noel Baker, parlamentarni tajnik v ministru za vojne prozoze v koalicijski vladi, je govoril po radiju dežel in vojaških silam v tujini in dejal: »Laburistična vlada lahko ustvari zaupanje, na katerem bo temeljil nov in močnejši sistem skupne odločilne vloge, ki bi jo mogla igrati Francija v zapadnem bloku. Če izvzamemo naše dominacije, je Francija s svojim imperijem enota, ki je po svoji pomembnosti enaka Veliki Britaniji. Če bi delali složno, bi si naš vpliv verjetno pridobil v svojo zvezo Nizozemske, Belgije, razsežna pomorska področja, morda tudi skandinavske in sredozemske dežele. Toda brez privolitve Francije nam je ta pot zaprta. Od ponašanja Francije nasproti naši deželi torej zavisi bodočnost zapadnoevropske civilizacije, nemara celo svetovni mir.«

Avstrijsko ljudstvo zahteva kaznovanje nacistov DMunaj, 16. junija. (Tass.) Avstrijsko ljudstvo obširno razpravlja o vprašanju očistitve državnih in mestnih ustanov nacifjev in o kaznovanju teh najhujših sovražnikov ljudstva. V mnogih okrajih so se vršili sestanki, na katerih so prebivalci zahtevali, naj oblastva podvzamejo odločne ukrepe. Med drugimi se je vršil sestanek v desetem dunajskem okraju. Na sestanku so govorili bivši ujetniki nemških koncentracijskih taborišč. Poslušalci so soglasno potrdili, da so avstrijski nacifji odgovorni za narodno nesrečo iz leta 1938 ter da morajo biti najstrože kaznovani. Za te s krivjo omadeževane zločince ne sme biti nobenega usmiljenja. Pognati je treba nacije iz državnih in mestnih ustanov ter vodilnih gospodarskih mest. Izdajalci morajo priti brezpogojno pred ljudska sodišča.

Praga, 17. junija. (Tass.) Ob priliki ratifikacije sovjetsko-jugoslovanske pogodbe je češkoslovanski ministrski predsednik Zdenko Firlinger poslal maršalu Titu v imenu češkoslovanske vlade brzojavno pozdravo, izražajoč globoko zadovoljstvo nad dejstvom, da je Jugoslavija enako kot Češkoslovanska odločena naslanjati se na najmočnejšo slovansko državo, ki je pokazala resnično razumevanje za potrebe najtesnejšega sodelovanja med vsemi slovanskimi državami in narodi ter za obrambo njihove svobode in neodvisnosti.

Snubljenje Francije za zapadni blok London, 18. junija. (AFI.) Vprašanje odnošajev med Anglijo in Francijo še dalje vznemirja angleške javne kroge, o čemer prica uvodni članek tednika »Observer« z naslovom »Poglejmo na zapade, ki piše: »Če si podrobneje ogledamo položaj v zapadni Evropi, kjer se nahaja pet osvobojenih demokracij, si moramo biti v svesti

konferenci, ki se bo vršila, kot domnevajo v Washingtonu, v cesarjski palači v Potsdamu ali pa v Wannseeju, deset milj jugozahodno od Berlina, bodo opredelili, kaj pomeni brezpogojna predaja za nemško ljudstvo. Določili bodo dokončne meje zasedbenih področij, industrijske reparacije, ki jih bo morala Nemčija plačati, in usodo Saarške kotline. Posledica teh sklepov bo, da bo nemška industrija postavljena pod najstrožjo zavezniško kontrolo, da bodo njeni uvozi natančno nadzirani, tako Nemci ne bodo mogli napraviti tajnih zalog vojnega materiala. Neka visoka oseba v Beli hiši je dejala: »Nemci so sumljivi ljudje; zavezniki bodo stražili vsako njihovo kretnjo, dokler ne bo mogoče upravičeno opustiti vseh dvomov.«

London, 17. junija. (Reuter.) Reuterjev diplomatski dopisnik poroča, da bo nekdanji sedež nemških kraljev Potsdam prizorišče bližnjega sestanka »Velike trojice«. Mnogo okoliščin govori za to, da kraj, pravi dopisnik. Potsdam leži samo 16 milj od Berlina, na razpolago so palače v dobrem stanju, kjer bo lahko stanovalo vse osebe, ki bo zaposleno na konferenci. Vprašanje varnosti udeležencev ne bo delalo prav nikakih težav, ker leže vojašnice in parki tako ugodno, da je prav lahko braniti vsiljivcem dostop.

Washington, 16. junija. (Reuter.) Prezident Truman se bavi sedaj s sestavljanjem in popolnjevanjem načrtov za berlinsko konferenco, preden odide na dolgo vrsto potovanj po Združenih državah. Po zanesljivih poročilih je dnevni red njegovih pogovorov s Stalinom in Churchillom že skoraj dokončno določen tako-le:

1. Določiti bo treba čas in kraj mirovne konference, ki se bo skoraj gotovo vršila v Evropi. Truman si bo prizadeval, da se skliče kolikor mogoče hitro.

2. Skleniti je treba močan trojni vojaški sporazum med Anglijo, SSSR in Združenimi državami, na katerem naj bo predsednikovi zamisli temelji svetovna varnost, dokler te vloge ne prevzame varnostni svet Združenih narodov na podlagi sestavljene listine.

3. Vzpostaviti zveze z vsemi deli Evrope.

4. Podaljšati veljavo zakona o namenu in posojilu ter še nadalje pomagati Evropi sploh in Angliji ter Sovjetski zvezi posebej, v svrhu kar najhitrejša obnove.

Trumanovi načrti za konferenco

Volilni boj v Angliji

Volilni proglas liberalne stranke — laburisti obtožujejo konservativce, da so pomagali Osi do moči

varnosti. Vlada bo lahko ustvarila mednarodno gospodarske naprave, ker ji mednarodno bratstvo pomeni več kot mednarodni karteli. Laburizem je v vselej boril za kolektivni sistem. Laburizem se je trudil napraviti iz Društva narodov resnično organizacijo, ki bi bila zmogla ohraniti mir. Govoreč o torijejski zunanji politiki po napadu na Mandžurijo leta 1931, je Noel Baker dejal: »Konservativski sloves ni pozabljen po svetu in predvsem ne pri majhnih narodih, ki so z nemirno v srcih gledali jačanje Osi. Konservativci so pomagali Osi. Morali bi delovati v najtesnejšem prijateljstvu s Sovjetsko zvezo, Združenimi državami, Francijo in našimi velikimi in malimi zavezniki.«

Bivši minister za letalsko proizvodnjo sir Stafford Cripps je govoril o nacionalizaciji, dejal: »Med vojno je bilo potrebno uvesti nacionalizacijo za popolno doseglo proizvodnje. Naravno je, da je treba nadaljevati z nacionalizacijo zaradi izvoznih naročil, ki jih bo morala Anglija prevzeti.«

V isti zadevi je tajnik laburistične stranke Montague Phillips izjavil: »Britanska industrijska proizvodnja je padla daleč pod proizvodnjo Združenih držav zaradi zasebnega lastništva, ki ima za posledico nizko proizvodnjo. To, kar je Sovjetska zveza dosegla v vojni in miru, dokazuje, kaj se lahko stori pod načrtnim gospodarstvom. Postati moramo sodobni in poginili.«

Trst, 16. junija. V anagrafskem uradu je nastavljen Mestni osvobodilni Svet več kontrolnih uradnikov, ker so ta urad fašisti izkoristili v svojo nameno. Ko so prišli zavezniki, je direktor tega urada Sači kontrolni uradnikom prepovedal vstop. Uradniki so energično protestirali, toda zgoraj omenjeni direktor si je znal za svoj korak pridobiti odobrenje guvernerja mesta — majorja Pallottija.

Trst, 16. junija. Mnogi zavezniški vojaški svojevlejno posegajo v kompetence naše oblasti. Tako izpuščajo fašiste iz zaporov brez odobritve naše oblasti. Direktor zaporov je izjavil, da sta danes, 16. junija, ob 9.30, dva zavezniška vojaška, potem, ko sta se pogovorila z zavezniškim stražarjem v zaporih, izpuščala brez vsakega dokumenta 2 zapornika.

Trst, 16. junija. Za nekako novo mestno stražo, ki naj bi se ustanovila, so zavezniški predlagali, da naj bi jo vodil polk. Fonda. To je človek, ki je bil od bivšega izdajalskega in kolaboracionističnega CLN-a (Comitato Liberazione Nazionale) v Trstu določen kot vojaški voditelj vojske tega CLN-a, ki naj bi se sestajala iz oddelkov, ki so ves čas služili nemškemu okupatorju (Guardia civica, Guardia repubblicana, Brigate nere, Questura, Agenti di polizia).

Trst, 16. junija. Angleško krajevno poveljstvo je hotelo najeti 200 delavcev za popravilo onega dela pristanišča, ki ga je zasedla angleška vojska. Ponedeljo je mezdilo 85 lir dnevno. Delavci so ponudbo soglasno odklonili.

Milje, 14. junija. Dne 12. junija je načelstvo Narodne zaščite v Miljah prelo od zavezniškega komandanta poziv, da lahko obdrži samo 12 zaščitnikov. Ti bodo pod zavezniško kontrolo in bodo lahko poslani tudi na druga službena mesta. Načelnik Narodne zaščite je komandantu pojasnil, da so njegovi možje preizkušeni borci, ki so se od vsega začetka dosledno borili proti nacistom in fašistom in da zaradi tega ne bodo šli drugam.

Ko je zavezniški komandant naslednjega dne pozval načelnika naj zbere svoje moštvo do 11 dopoldne, ker je dodeljeno v Kobarid, se je načelnik uprl in se pritožil zavezniškemu kapetanu, ki v Miljah odgovarja za civilne posle. Gospod guverner je nato odločil, da Narodna zaščita ostane na svojem mestu.

Osnova naše narodne oblasti je resnična ljudska demokracija

Mer borbo in divjanjem okupatorja si je ljudstvo gradilo svojo oblast

Ze ob svojem nastanku je Osvobodilna fronta slovenskega naroda zapisala v svoj program načelo dosledne ljudske demokracije, načelo, ki mu je ostala zvesta ves čas trde borbe proti okupatorju in domačim izdajalcem, in ki ga danes, po osvoboditvi, uresničuje v vsej obsežnosti.

Klic Osvobodilne fronte na boj proti okupatorju je že prve dni dvignil na noge nešteto požrtvovalnih borcev, ki so jih spremljale simpatije in dejanska podpora vsega slovenskega ljudstva. Borba, ki jo je Osvobodilna fronta vodila, je bila borba vsega naroda. To je neizpodbitno dejstvo; če bi tako ne bilo, bi vsak poskus odpora proti neizmerno močnejšemu sovražniku žalostno propadel.

Voljo večine slovenskega naroda je tedaj predstavljala Osvobodilna fronta in njenja akcija, narodno oblast pa so predstavljali odbori OF, ki jih je ljudstvo kot tako tudi priznavalo in se k njim zatekalo po pomoč. Okupatorska oblast je bila v resnici brez moči, ker je povsod naletela na nepopravljiv in vztrajen odpor slovenskih ljudskih množic, in je svoje zakone in odloke lahko komaj delno izvajala le s pomočjo surovega, živinskega terorja.

Osvobodilna fronta ni čakala na zmagovit zaključek neenake borbe, da bi šele potem uresničila narodno oblast v vsej širini. Prvi tak dokument, ki potrjuje to težnjo vodstva Osvobodilne fronte, je odlok izvršnega odbora OF o postavitvi narodne oblasti na prvem osvobojenem slovenskem ozemlju na Dolenjskem v maju 1942, ki pooblašča odbore OF, da izvedejo volitve v redne oblastvene organe, v krajevne narodno osvobodilne odbore. Volitve so se dejansko tudi izvajale in na osvobojenem slovenskem ozemlju je izvoljena narodna oblast prevzela v roke vse poslednje javne uprave.

Ni bil to najmanjši razlog, da se je italijanski okupator z vso besnostjo za-

gnal na osvobojeno ozemlje, da bi uničil to prvo zgradbo resnično demokracije narodne oblasti obnemem z našo partizansko vojsko, ki je rast te oblasti omogočila na otoku sred sovražnih vojsk. Bil je to tudi najjačji razlog, da je profiljudska reakcija, ki se je v stari Jugoslaviji igrala s širokimi množicami lastnega naroda in jih izkoriščala, sedaj začutila, kako raste iz naroda sila, ki jo bo pokopala za vselej. Še tesneje se je povezala z okupatorjem, da bi to silo uničila in si z okupatorjevo pomočjo zatovila vsaj delno oblast nad svojim ljudstvom. »MVAC«, sramotna, izdajalska belogardistična soldateska pod vodstvom belogardističnega duhovščine je sprejela od okupatorja orožje za ubijanje lastnega ljudstva.

Do kapitulacije Italije septembra 1943 so v glavnem odbori Osvobodilne fronte predstavljali slovensko narodno oblast, h kateri se je zatekalo ljudstvo v vseh svojih življenjskih vprašanjih. Ti odbori so bili široka demokracijska zgradba, vzrasla iz ljudskih množic, iz najboljših ljudi, ki jih je ljudstvo priznavalo kot svoje vodnike in svoje oblast. Tako se je naša oblast gradila od spodaj navzgor — iz množic. Istočasno se je oblast gradila tudi od zgoraj navdol, ne z dekreti, temveč prav tako na demokracijski način. Na I. Zboru odposlancev slovenskega naroda oktobra 1943 v Kočevju so predstavniki OF in izvoljeni delegati iz vse Slovenije, ki so zastopali preko 300.000 Slovencev, izvolili Slovenski narodno osvobodilni odbor (SNOO), predstavnika suverenosti slovenskega naroda. Istočasno je kočevski zbor izvolil odposlance slovenskega naroda v AVNOJ — jugoslovanski parlament — najvišjega predstavnika vseh jugoslovanskih narodov.

Na svojem zasedanju februarja 1944 v Crnomlju je Slovenski narodno osvobodilni svet (SNOS — preimenovani SNOO) pooblastil svoje Predsedstvo, da

izvede volitve v narodno osvobodilne odbore po vsem osvobojenem in po naših četah kontroliranem slovenskem ozemlju. Začela se je široka izgradnja narodne oblasti, vključevanje najširših množic, načrtno in s pogledom v daljšo bodočnost. Zgodil se je edinstven primer v zgodovini: med krvavo borbo z okupatorjem si je slovenski narod volil svojo oblast, sredi sovražnih armad in postojank, med vpadi sovražnikov na osvobojena in kontrolirana ozemlja. Bela Krajina, Dolenjska in Notranjska, Primorska, Gorenjska, Gornje-savinjska dolina in Kozjansko na Stajerskem so volili svoje krajevne, okrajne, okrožne narodno osvobodilne odbore in skupščine — svojo narodno oblast. Najhujši sovražni teror ni mogel zaustaviti volje svobodoljubnega ljudstva.

Ginljivi so bili prizori, ko je v borbi izmučeno ljudstvo prihajalo na volišča, od mladih partizanov — skoraj otrok, do 80-letnih starih ženic, ki so prvič v življenju izrekle zaupanje in predajale vodstvo javnih poslov v zanesljive roke ljudi iz ljudstva. Volitve so bile prave slavnosti z zastavami, slikami Tita, parolami in transparenti, cvetjem in pesmijo. Prihajali so prebivalci na razvaline svojih vasi, požganih do tal od okupatorja, da izrečejo svojo voljo. V presledkih par ur med enim in drugim vpadom okupatorja in belogardističnih izdajalcev je ljudstvo z navdušenjem in brez strahu izrekelo svojo besedo. Prebivalci trga Vipave na Primorskem so šli iz postojanke in oddali listke za svoj odbor. Med mitraljeskimi rafali in topovskimi strelji je ljudstvo Primorske gradilo svojo oblast, ki jim jo danes ogrožajo prav oni elementi, ki so takrat iz bunkerjev v postojankah in po kazenskih pohodih z živinsko naslado ubijali naše ljudi in požigali vasi.

Tako je nastajala narodna oblast pri vseh narodih Jugoslavije, tako je rasla v borbi tudi naša nova država — federativna demokracijska Jugoslavija. Naša narodna oblast, naša nova država in vse njene demokracijske ustanove so bile pridobljene s krvjo in žrtvami, in zato danes ni zavednega državljana nove Jugoslavije, ki bi si dal to pridobitev za kakršno koli ceno iztrgati iz rok.

P O D O M O V I N I

Prvi kongres antifašističnih žena Jugoslavije

Beograd, 16. junija. Tanjug. Protifašistične žene tako iz države kakor iz inozemstva so začele prihajati v Beograd na prvi shod protifašističnih žena Jugoslavije. Do danes so iz inozemstva prišle odposlanke iz Italije in Albanije. Odposlanstvo madžarskih protifašističnih žena je prislopo v Novi Sad. Prišle so protifašistične žene iz Bolgarije in predstavnice žena Sovjetske zveze. Od odposlank iz naše države so prispele predstavnice AFZ iz Slovenije in Hrvaške. Jutri bodo prispele odposlanke protifašističnih žen iz ostalih federativnih enot. Priprave za prvi shod protifašističnih žen Jugoslavije, ki prične z delom 18. t. m., so že končane.

Miting v proslavo protifašističnega ženskega kongresa v Beogradu

Beograd, 17. junija. Danes zvečer je bil na Terazijah veličasten miting v proslavo protifašističnega ženskega kongresa, ki so ga udeležili tisoči in tisoči Beograđanov. Na mitingu so bila tudi odposlanstva protifašističnih žen iz vseh krajev naše zemlje, kakor tudi predstavnice iz tujine. Na tem mitingu so žene vse Jugoslavije manifestirale brezmejno ljubezen do maršala Tita ter polkonalno trdno odločenost, da varujejo bratstvo in edinstvo narodov Jugoslavije. Miting je otvorila Stana Zalovič, za njo so govorile druge delegatke. V vseh govorih so prisegale, da bodo vložile vse sile v izgradnjo nove, demokracijske federativne Jugoslavije.

Izjava albanske odposlanke na ženskem shodu v Beogradu

Beograd, 17. junija. Na čelu odposlanstva protifašističnih žen Albanije, ki so

prišle na prvi shod protifašističnih žena Jugoslavije, je Nedžimija Džuglini Hodža, članica tajništva protifašističnih žena Albanije, ki zastopa generalnega polkovnika Hodžo. Ob prihodu v Beograd je izjavila sodelavcu Tanjugu sledeče: »Zelo smo srečne, ker imamo priložnost priti v osvobojeni Beograd in spoznati najboljšie žene Jugoslavije, žene-borke. Srečne smo, da smo se ob tej priložnosti spoznale z odposlankami žen ostalih demokracijskih enot, ki so doživle isto stisko in grozo fašizma kakor me. Danes posebno doživljamo svobodni Beograd, ki je bil prej eredišče reakcionarnih spletk na Balkanu in ki je danes najživahnije in največje eredišče ne samo jugoslovanskih, temveč vseh balkanskih narodov.«

Prihod protifašističnih bolgarskih žena v Beograd

Beograd, 17. junija. Danes dopoldne je prislopo v Beograd odposlanstvo žen protifašistične domovinske fronte Bolgarije. Voditeljica odposlanek Rada Todorova je na vprašanje sodelavca Tanjuga o prvih vtihih bivanja v Beogradu izjavila sledeče: »Prišle smo v Beograd, prestolnico bratske Jugoslavije. S posebnim zadovoljvom vidimo, da so naše žene in ljudje polni borbenosti, dobri in gostoljubni. Samo eden vtis je bil tešak: vaše mesto je zelo poškodovano od bomb. Mi čutimo z vami, ker med vami in nami ni nobene razlike. Prav po nistemur se ne razlikujemo. Vsi se med seboj zelo dobro razumemo. Naš narod prav tako čuti kakor čutijo jugoslovanski narodi. Naše žene bodo poskrbele za vaše otroke kakor za svoje. Naš narod daje v veseljem žrtve, da bi mogli pomagati vaši deči.«

Poljedelski minister v Murski Soboti

13. junija je s spremstvom obiskal Mursko Sobotu poljedelski minister Narodne vlade Slovenije tov. Janez Hribar, ki se je v grajski sejni dvorani sestel z zastopniki gospodarskih in združničnih ustanov soseskega, dolnjelendavskega, radgonskega in ljutomerskega okraja. Prisotne je najprej pozdravil okrajni sekretar tov. Janko Liška. Nato je povzel besedo tov. minister. V kratkih besedah je prikazal obnovitveno delo, ki ga moramo izvršiti. Okupator je prizadejal naši domovini mnogo škoda, ki jo moramo popraviti, obnemem pa na novih temeljih izgraditi naše gospodarstvo. Tov. Ivan Nemeč je govoril o pomenu združništva v naši državi. Naš kmet je bil do sedaj lastnik svoje zemlje samo na papirju, kajti prvi gospodarji so bili tisti izkoriščevalci, ki jim je kmet moral podajati svoje pridelke pod tako ceno in takimi pogoji, kot so oni hoteli. Takih pojavov ne sme in ne more več biti. Govoril je predvsem o organizaciji konzumnih in kmetijskih združenj, ki so poklicane postaviti naše gospodarstvo na nove temelje. Konzumne zadruge bodo čuvalce našega kmeta pred izkoriščanjem, kmetске zadruge pa bodo njegov najboljši in najsigurnejši odjemalec in plačnik. Po govoru tov. Ivana Nemeča se je razvila debata. Tov. minister je od-

Slavo rdečearmejev od padlih tovarišev v Soboti

V Murski Soboti je priredila Stalin-grajska divizija žalno svečanost v počastitev spomina onih sovjetskih junakov, ki so padli za osvoboditev Prekmurja. Poleg meščanov in jugoslovanske vojske se je svečanosti udeležilo veliko število rdečearmejev.

GOSPODARSKA OBNOVA

Uspelo zborovanje obrtnikov v Ljubljani

V nedeljo dopoldne so ljubljanski obrtniki napolnili dvorano na Taboru. V imenu Mestnega odbora OF je začel zborovanje tov. dr. Jože Pretner. Po vnodnih pozdravnih besedah so obrtniki izvolili delovno predsedstvo z zaslužnim tov. Novakom-Očkoma na čelu. Sledilo je obsežno predavanje tov. dr. Jožeta Pretnarja o političnem, socialnem in gospodarskem položaju obrtništvu, nakar se je razvila živahna, stvarna razprava. V bodoče se bo obrtništvu razvijalo po dveh tirihi. Socialno šibkejšie stroke, kot so na primer oblačilne, bodo vzdrževale svoje delovne napore v nabavno-prodajnem in produktivnem združništvu, pa tudi zasebna pobuda slovenskih obrtnikov se bo uspešno vključila v načrtno gospodarsko obnovo. Posebno pereča vprašanja slovenskih obrtni-

Prvo zborovanje aktivistov OF v Celjskem okrožju

V četrtek dne 14. junija je bila v Celju konferenca aktivistov OF — prva po osvoboditvi, — ki so se je udeležili tudi podpredsednik jugoslovanske vlade tov. Edvard Kardelj, podpredsednik narodne vlade Slovenije tov. dr. Marjan Breclj, članica IOOF tov. Lidija Sentjurčeva in zastopnik III. jugoslovanske armade polkovnik Petričević. Dvorana Celjskega doma je bila nabito polna. Konferenca aktivistov OF je otvoril sekretar Okrožnega odbora OF Celje tov. Gašparič Maks in pozdravil vse navzoče. V uvodnem govoru je podpredsednik Narodne vlade Slovenije tov. dr. Marjan Breclj podal smernice, po katerih naj bi se razvila diskusija o problemih in napaških, ki se pojavljajo na terenu. Sedaj, ko stopamo v drugo fazo, ki je različna od tiste dobe, ko smo prevzeli oblast, mora postati naše delo sistematično in uprto v bodočnost.

Dolgotrajne ovacije so vedno znova prekinjale govor podpredsednika jugoslovanske vlade tov. Edvarda Kardelja, ki je v jasnih in jedrnatih besedah načelno odgovoril na probleme in delo aktivistov na terenu, ki so jih iznesli v diskusiji. Polkovnik Petričević je v imenu jugoslovanske vlade pozdravil navzoče in v svojem govoru med drugim dejal, naj ves narod strnjeno stopa k odkrivanju vojnih zločincev in pomaga pri uničenju belogardističnih in ustaških band, ki se še tu in tam pojavljajo po naših gozdovih. Sekretar okrožnega odbora OF Celje tov. Gašparič je nato v imenu vseh aktivistov OF obljubil, da bodo vse naloge izvršili z največjo požrtvovalnostjo in bodo vedno branili enotnost jugoslovanskih narodov. Tov. Lidija Sentjurčeva je odgovorila na probleme, ki so jih aktivisti v diskusiji označili, poudarila razliko med staro in novo Jugoslavijo in podala načelne smernice za delo aktivistov v bodočnosti. Sledil je govor tov. dr. Marjana Breclja, ki je jasno označil naloge naših aktivistov. Izrazil je potrebo, da se v vsakem kraju in okraju priredi slična konferenca, da se pogovori celotni aktiv o smernicah dela OF v bodočnosti.

Sledile so volitve v okrajni plenum. Predlagana kandidatska lista 41 članov s predsednikom tov. Gašparičem na čelu je bila z viharim odobravanjem sprejeta. Izvoljeno je bilo tudi tajništvo, v katerem so vsi najzaslužnejši prvoborniki za našo srečnejšo bodo-

Prvi kongres antifašistične mladine Balkana

Dne 8. julija se bodo zbrali v Beogradu predstavniki mladine jugoslovanskih narodov, Bolgarije, Grčije, Albanije in Rumunije. Ze na konferenci, ki se je vršila 10. januarja v Skoplju in na kateri so bili udeleženi predstavniki mladine vseh balkanskih narodov, je bilo sklenjeno, da se bo vršil kongres antifašistične mladine Balkana, čim bodo prilike to dopuščale. V Beogradu se je v ta namen vršila predkonferenca v dneih od 18. do 22. t. m., ki je sprejela načrt za kongres. Na ta kongres bodo povabljeni tudi predstavniki vseh naprednih mladinskih organizacij na svetu. Prvi kongres balkanske mladine, ki se ga bo udeležilo 500 pripravnih delegatov, bo prikazal velik delež balkanske mladine v borbi svobodoljubnih narodov proti fašističnim napadalcem. Prvi kongres mora jasno postaviti naloge za zavarovanje in utrjevanje miru in bo izrazil enotnosti vse mladine Balkana. Na prvem kongresu bodo delegati razpravljali tudi o ekonomskem in socialnem stanju mladine, izmenjali bodo izkustva v reševanju najosnovnejših mladinskih problemov in sprejeli konkretne zaključke o tem, kako bi pojačali kulturne, fizikalne in druge medsebojne vezi. Prvi kongres balkanske mladine mora biti odločen korak na poti k trajnemu sodelovanju in velika vzpodbuda za mobilizacijo vse mladine v borbi za utrditve mladinske enotnosti in za zavarovanje trajnega miru.

Enotnost in sodelovanje balkanskih narodov je bila stalna zahteva naprednih elementov, še posebno pa mladine, v vsej preteklosti. Toda sovražniki balkanskih narodov in njihove mladine, razni imperialisti in fašisti, so vedno podpihovali sovinitem, provocirali spopade, onemogočali ustvaritev resničnega enotnega bloka balkanskih narodov in mladine.

Sele v tej veliki vojni svobodoljubnih narodov vsega sveta, ko je tudi balkanska mladina dajala za zmago napredka največje žrtve, sta bili zakovani enotnost in bratstvo balkanske mladine.

Zdaj, ko je vojna končana, se postavljajo pred mladino nove velike naloge. Zavarovati in utrđiti je treba mir, da bi se lahko popolnoma posvetili obnovi naše zemlje in izgradnji lepšega in srečnejšega življenja naših narodov in mladine. Bratstvo in edinstvo mladine Jugoslavije, Bolgarije, Grčije, Albanije in Ro-

munije, je eden od temeljev mira na Balkanu in v Evropi. Prvi kongres balkanske mladine bo poglobil enotnost in bratstvo balkanskih narodov in bo tako znatno doprinesel k utrjevanju miru na Balkanu in v Evropi in k izgradnji novega življenja.

Fašizem je sicer vojaško porazen, vendar še ni popolnoma uničen. Danes skuša obdržati nekatere pozicije, na katerih se hoče pripraviti na novo vojno. Zato je treba fašizem popolnoma uničiti, uničiti njegove moralno-politične in gospodarske osnove. Prvi kongres balkanske mladine bo velika manifestacija pripravljenosti vse mladine Balkana, da se še enotneje in odločneje upre vsakemu širjenju sovinitne mrznje, bo izrazil enotno voljo, da do kraja izkorenini vse fašistične ostanke, ki bi lahko motili mirno sodelovanje in edinstvo balkanskih narodov. Poleg berbe za obranitev in utrditve miru in svobode, se postavljajo pred mladino balkanskih narodov še velike naloge — ozdraviti težke rane, ki jih je zadal fašizem gospodarstvu in kulturi. Prvi kongres balkanske mladine bo nova vzpodbuda mladini, da še z večjim elanom pristopi k obnovi in izgradnji svojih zemlja in k borbi proti vsem onim, ki bi hoteli to obnovo ovirati.

Majda Šile bo predlagana za narodnega heroja

Tovarišica Majda Šile, doma iz Sordražice, je bila v partizanih najprej kot bolničarka v Serčerjevi brigadi, nato pa brigadna sekretarka SKOJ-a v isti brigadi. Po kapitulaciji Italije je bila premeščena v X. »Ljubljanski brigado«, kjer je bila istotaka sekretarka SKOJ-a. V začetku julija 1944 je padla na položaju pri Novem mestu, kjer je X. brigada odbila sovražnika, ki je hotel prodreti v Belo Krajino.

Vsakogar, ki jo je poznal in bil z njo v borbi, prosimo, da pošlje dopise o njenem delu, o njenem življenju, o junastvih in borbah, v katerih je sodelovala. Vse te podatke zbiramo zato, ker na podlagi teh bomo predlagali za odlikovanje z redom »Narodnega heroja«. Podatke pošiljajte na naslov: Glavni odbor ZSM, Ljubljana, Sv. Petra c. 31-I.

GOSPODARSKA OBNOVA

Osnovanje deželne banke za Hrvatsko

Na predlog finančnega ministra je ministriški svet na Hrvatskem izdal odločbo o ustanovitvi Zemaljske banke za Hrvatsko. Sedež banke je v Zagrebu. Svrha banke je zbrati denarna sredstva za obnovo in pospeševanje gospodarstva na področju Federalne države Hrvatske. Osnovno glavnico da na razpolago finančno ministrstvo. Sredstva banke so osnovna glavnica, dotacija in kredit emisijske banke, hranilne vloge in tekoči računi, obvezno nalaganje ptiplnega in depozitnega denarja in izdaja blagajniških zapiskov. Banka daje kredite po posebnih pravilnikih. Opravlja vse bančne posle. Banko upravlja upravitelj in odbor 4 članov, nadalje ima banka svoj nadzor-

stveni odbor (predsednika in dva člana). Banka je začela s svojim poslovanjem dne 16. junija letos v Jurističevi ulici 22.

Proga Zagreb-Beograd stekla

Dosežen je eden največjih uspehov v naši borbi za obnovo naše porušene in izbrpane domovine. Dne 15. junija letos je stekla zopet železniška proga Zagreb-Beograd. Iz Zagreba je namreč odpeljal ta dan prvi direktni vlak v Beograd. Proga teče po progi Dugo selo, Ivanli-grad, Popovača, Kutina, Banova Jaruga, Novska itd. Z ogromnim naporom je bila ta proga popravljena v rekordnem času mese in pol dni, t. j. 13 dni manj je trajala obnova, kot je bilo predvideno.

Šli boste nepoškodovani skozi velike preizkušnje. Sredi teme se boste blesteli v svetlobi. Vaša bodočnost bo slavna. Skupaj z vami se borimo za svobodo. Skupaj z vami neomajno verujemo v končno zmago nad fašizmom, ker stoji na čelu te svetovne borbe naš genialni voditelj Josip Visarionovič Stalin in vaš maršal Tito.

Jugoslovanski borci bodo spremili bolgarsko I. armado v Sofijo

Beograd, 16. junija. Sofija. Dopisnik Tanjuga javlja iz Sofije, da bosta obnem z bolgarsko I. armado prišli v Sofijo tudi dve četi jugoslovanske armade kot predstavniki nepremagljive Titove vojske. Sofija jim pripravila prav tako svečan sprejem, kot so ga doživeli bolgarski borci v Beogradu.

Darilo vseruskega patriarha partizanskim duhovnikom

Tanjug, 16. junija. Aleksej, patriarh Moskve in vse Rusije, je še pred svojo izvolitvijo za patriarha poslal lepo darilo Jevstahiju Karamatičeviću, članu predsedstva AVNOJ-a in drugim duhovnikom partizanskih odredov. To darilo je prislopo šele sedaj. Z darilom je prislopo tudi pismo patriarha Alekseja, ki je odgovoril na pismo prote Karamatičevića. V pismu patriarha Alekseja je med ostalim rečeno: »Vesel sem tega, da vi, najboljši sinovi Jugoslavije, skrbno varujete veliki duh vašega naroda. Ohranite ta zaklad in pri-

GOSPODARSKA OBNOVA

Uspelo zborovanje obrtnikov v Ljubljani

V nedeljo dopoldne so ljubljanski obrtniki napolnili dvorano na Taboru. V imenu Mestnega odbora OF je začel zborovanje tov. dr. Jože Pretner. Po vnodnih pozdravnih besedah so obrtniki izvolili delovno predsedstvo z zaslužnim tov. Novakom-Očkoma na čelu. Sledilo je obsežno predavanje tov. dr. Jožeta Pretnarja o političnem, socialnem in gospodarskem položaju obrtništvu, nakar se je razvila živahna, stvarna razprava. V bodoče se bo obrtništvu razvijalo po dveh tirihi. Socialno šibkejšie stroke, kot so na primer oblačilne, bodo vzdrževale svoje delovne napore v nabavno-prodajnem in produktivnem združništvu, pa tudi zasebna pobuda slovenskih obrtnikov se bo uspešno vključila v načrtno gospodarsko obnovo. Posebno pereča vprašanja slovenskih obrtni-

Prvo zborovanje aktivistov OF v Celjskem okrožju

V četrtek dne 14. junija je bila v Celju konferenca aktivistov OF — prva po osvoboditvi, — ki so se je udeležili tudi podpredsednik jugoslovanske vlade tov. Edvard Kardelj, podpredsednik narodne vlade Slovenije tov. dr. Marjan Breclj, članica IOOF tov. Lidija Sentjurčeva in zastopnik III. jugoslovanske armade polkovnik Petričević. Dvorana Celjskega doma je bila nabito polna. Konferenca aktivistov OF je otvoril sekretar Okrožnega odbora OF Celje tov. Gašparič Maks in pozdravil vse navzoče. V uvodnem govoru je podpredsednik Narodne vlade Slovenije tov. dr. Marjan Breclj podal smernice, po katerih naj bi se razvila diskusija o problemih in napaških, ki se pojavljajo na terenu. Sedaj, ko stopamo v drugo fazo, ki je različna od tiste dobe, ko smo prevzeli oblast, mora postati naše delo sistematično in uprto v bodočnost.

Dolgotrajne ovacije so vedno znova prekinjale govor podpredsednika jugoslovanske vlade tov. Edvarda Kardelja, ki je v jasnih in jedrnatih besedah načelno odgovoril na probleme in delo aktivistov na terenu, ki so jih iznesli v diskusiji. Polkovnik Petričević je v imenu jugoslovanske vlade pozdravil navzoče in v svojem govoru med drugim dejal, naj ves narod strnjeno stopa k odkrivanju vojnih zločincev in pomaga pri uničenju belogardističnih in ustaških band, ki se še tu in tam pojavljajo po naših gozdovih. Sekretar okrožnega odbora OF Celje tov. Gašparič je nato v imenu vseh aktivistov OF obljubil, da bodo vse naloge izvršili z največjo požrtvovalnostjo in bodo vedno branili enotnost jugoslovanskih narodov. Tov. Lidija Sentjurčeva je odgovorila na probleme, ki so jih aktivisti v diskusiji označili, poudarila razliko med staro in novo Jugoslavijo in podala načelne smernice za delo aktivistov v bodočnosti. Sledil je govor tov. dr. Marjana Breclja, ki je jasno označil naloge naših aktivistov. Izrazil je potrebo, da se v vsakem kraju in okraju priredi slična konferenca, da se pogovori celotni aktiv o smernicah dela OF v bodočnosti.

Sledile so volitve v okrajni plenum. Predlagana kandidatska lista 41 članov s predsednikom tov. Gašparičem na čelu je bila z viharim odobravanjem sprejeta. Izvoljeno je bilo tudi tajništvo, v katerem so vsi najzaslužnejši prvoborniki za našo srečnejšo bodo-

Osnovanje deželne banke za Hrvatsko

Na predlog finančnega ministra je ministriški svet na Hrvatskem izdal odločbo o ustanovitvi Zemaljske banke za Hrvatsko. Sedež banke je v Zagrebu. Svrha banke je zbrati denarna sredstva za obnovo in pospeševanje gospodarstva na področju Federalne države Hrvatske. Osnovno glavnico da na razpolago finančno ministrstvo. Sredstva banke so osnovna glavnica, dotacija in kredit emisijske banke, hranilne vloge in tekoči računi, obvezno nalaganje ptiplnega in depozitnega denarja in izdaja blagajniških zapiskov. Banka daje kredite po posebnih pravilnikih. Opravlja vse bančne posle. Banko upravlja upravitelj in odbor 4 članov, nadalje ima banka svoj nadzor-

stveni odbor (predsednika in dva člana). Banka je začela s svojim poslovanjem dne 16. junija letos v Jurističevi ulici 22.

»Živela Konzulta« je bilo geslo tržaškega delavstva, ki je 15. junija po mestnih ulicah manifestiralo

Popis zalog lesa in lesnih izdelkov

Zaradi smotrnega razpolaganja in razdeljevanja lesa je treba takoj popisati zalogo lesa in izdelanega lesnega materiala s stanjem 1. junija 1945.

Zato morajo vsi lastniki oziroma upravitelji teh zalog (tudi upravitelji državnih ali gosdarskih odeskih narodno-osvobodilnih odborov: drva za kurjavo, taninski les, celulozni in brusni les, jamski les, drogove in pilote, železniške prage, tesan les, klano blago (droge, škodje, subije itd.), hlode za žage, za furnir in za luščenje, žagan in razan les, ogelje in lubje).

Prijavitelj je treba tudi zalogo v tovarnah: vezane plošče, celulozo in brusovino, tanin, kolofonij (smole) in terpentini.

Okrajni Narodno-osvobodilni odbori naj zbrane podatke takoj pošljejo okrajnim narodno-osvobodilnim odborom.

Končno opozarjamo, da morajo zgoraj navedeni lastniki in upravitelji v bodoče tudi mesečno prijavljati vse spremembe o stanju zalog lesa in lesnega izdelanega materiala.

Ministrstvo za gosdarsstvo.

Ministrstvo za kmetijstvo Nar. vlade Slovenije opozarja

da bo zaradi zasolite v vojni obdobju prizadebova ribarstva, ki je važna panoga v narodnem gospodarstvu Slovenije, najstrože kaznovano vsako že tako prepovedano ubijanje rib z različnimi razstrelivi, strelinim erozjem, električnim tokom, omotnimi sredstvi itd. Prav tako bo strogo kaznovano uničevanje rib z izpuščanjem različnih škodljivih tvarin iz industrijskih podjetij v ribolovne vode.

Ministrstvo za kmetijstvo je ukrenilo vse potrebno za popravilo škod. prizadetih ribarstva v času vojne. Nujno je torej postojno, da se tudi vsak posameznik čuti dolžnega, da pomaga pri obnovi našega ribarstva s tem, da v interesu narodne skupnosti po svojih močeh preprečuje uničevanje rib.

Odredba o začasnih šoferskih izkaznicah

Razne osebe s svojimi vozniki s motornimi vozili ogorotajo življenje prebivalstva ter so povzročile že več hudih nesreč na javnih cestah, zato odredjamo:

Cl. 1. Vozaki motornih vozil morajo imeti in vedno nositi s seboj novo začasne šoferske izkaznice, ki jih izdajajo okrajni NOO po enotnem obrazcu.

Vodenje motornega vozila brez nove šoferske izkaznice je prepovedano.

Cl. 2. Okrajni NOO izdajajo začasne šoferske izkaznice na prošnjo vozačev, ki se izkazuje, da imajo stare šoferske izkaznice ali da so opravili po dosedanjih predpisih izpit za vozače motornih vozil.

Cl. 3. Kdor se po 1. juliju 1945 zaloti pri vožnji s motornim vozilom brez nove šoferske izkaznice, se kaznuje s denarno globo do 50.000 lir ali v primeru neizterljivosti s prisilnim delom do šest mesecev. Vozilo, s katerim je vozil, se zaseže do končne ugotovitve lastnika.

Cl. 4. Vozau, ki zagreši z vožnjo na javnih cestah kakšno drugo kaznivo dejanje, se začasna šoferska izkaznica odvzame in e proti njemu uvede kazensko postopanje pred sodiščem.

Cl. 5. Kazen po tej odredbi izreče okrajni NOO, na čigar območju je bil krivo zasležen. Proti odredbi okrajnega NOO je dopustna pritožba na nadrejeni okrajni NOO v petnajstih dneh. Pritožba se vloga pisмено pri okrajnem NOO, ki odloči o morebitni odločitvi izvršitve kazni do dokončne rešitve. Odločba nadrejene stopnje je dokončna.

Cl. 6. Denarno kazni po tej odredbi se otekuje v skladu s popravila cest.

Cl. 7. Nadzorstvo nad izpolnjevanjem te odredbe vrši narodna milica.

Cl. 8. Ta odredba stopi v veljavo s uradno objavo.

Minister za notranje zadeve: Zoran Polič a. r.

Plinarna zopet oddaja plin

Danes dne 19. t. m. prične plinarna zopet s omejeno oddajo plina. V času, ko je bila oddaja plina popolnoma ustavijena, je na mnogih krajih prišel zrak v plinske osovode in se nahajajo zato sedaj v oseh in plinomerih eksplozivna zmes plina in zraka. Da se prepreči vsaka nevarnost, dajemo sledeče navodilo:

1. Odprite vsa okna in vrata - kuhinji ali obratnem prostoru, kjer rabimo plin tako, da napravimo močan prepih.

2. Ogenj in ferjavice v kuhinji, ki so v iskom prostoru, temeljito posušite.

3. Odprite vse pipe na štedilniku in kuhalniki, razen onega od plinskega pečnjaka in pustite uhajati neprigan plin. Med časom odidite iz kuhinje, da ne boste vdihavali plina. Po preteku desetih minut zaprite vse pipe in pustite, da se prostor temeljito prazni. Sela potem se vrate v kuhinjo oziroma obratni prostor in sedaj lahko pričnejo uporabljati plin, kakor sta bili prej navajeni.

4. Plinske priprave, pri katerih se izgori plin odvajajo po dimovodih v dimnik. smemo uporabljati šele, ko smo izvedli navodila 1-3. Spuščanje nepriganega plina v dimnik je nevarno in zato nedopustno. Lin bi se v dimniku lahko vnel in povzročil škodo na stavbi.

Z upoštevanjem teh navodil vsakdo, ki ima dovoljenje za uporabo plina, lahko brez skrbi prične s uporabo.

Da vse stranke lahko izvrše ta navodila, se bo oddajal plin samo dne 19. t. m. zjutraj že od pol 7. do pol 8. ure. Do preklica bo redna oddaja plina: od 7. do pol 8. ure, od pol 11. do 13. ure in od 19. do 20. ure.

Čim priče objavljena pošilka plinskega premoga iz Češke, bo opuščena ali pa vsaj zelo omejena dosedanja omejitev plina; psay tako bodo zopet dobili plin vsi prejšnji odjemalci.

Otvoritev brzovoznega in tovornega prometa na železniških progah

Pričenši z dnem 20. junija 1945 se vzpostavljata civilni brzovozni in tovorni promet na vseh železniških progah v Sloveniji, na katerih je že uveden redni brzovozni in tovorni promet s postajami na področju železniške direkcije v Zagrebu in s postajami ostalih direkcij kakor tudi promet čez Postojno z vsemi postajami do Trsta in do Reke.

Za nekatere postaje odn. proge obstojajo še delne omejitve, o katerih se stranke lahko poučijo na železniških postajah.

Otvoritev direktnega potniškega prometa na Gorenjskem brez prestopanja

V torek dne 19. junija 1945 bo vzpostavljen na Gorenjskem direktni potniški promet brez prestopanja potnikov v Medvodah. Od tega dne dalje bodo vozili potniški vlaki po sledečem voznem redu:

6.23	15.00	odh.	Ljubljana	prih.	8.45	20.05
7.32	16.00	prih.	Kranj	odh.	7.50	19.00
8.18	16.45	prih.	Trzin	odh.	7.00	18.10
9.00	17.35	prih.	Jesenice	odh.	6.20	17.40
10.20*	19.05	prih.	Rateče-Pl.	odh.	5.33	16.30*
10.02	19.19	prih.	Bistrica	odh.	5.15	16.24

* Vozi do in od Rateč.

Potniški promet na progah Dravograd-Meža-Mislinje, Rogatec-Krapina in Novo mesto-Straža-Toplice

V ponedeljek dne 18. junija je bil odprt redni potniški promet na gori navedenih progah. Na progi Dravograd-Meža-Mislinja bo vozil en par vlakov z odhodom iz Dravograda ob 10.00 in prih. v Mislinjo ob 11.00. Povratek iz Mislinja ob 11.35, prih. v Dravograd ob 12.32. Oba vlaka imata zvezo z Mariborom. Med Dravograd-Mežo in Slovenjgradcem vozita poleg tega še dva para vlakov z zvezo na jutranji vlak proti Mariboru in od večernega vlaka iz Maribora. Odh. iz Dravograda-Meže ob 4.00 in 20.00 ter s povratkom iz Slovenjgradca ob 4.35 in 20.30.

Na progi Rogatec-Krapina vozi en par vlakov z odh. iz Rogatec ob 11.49 in prih. v Rogatec ob 14.26, z zvezo iz odn. za Grobelno.

Na progi Novo mesto-Straža-Toplice vozita dva para vlakov z odhodom iz Novoga mesta ob 6.30 in ob 12.00 ter s povratkom iz Straže-Toplice ob 7.00 in ob 12.48. Opoldanski par vlakov ima zvezo na vlak iz odn. v Sevnico.

Poziv delodajalcem

I. Vsi delodajalci (javna in zasebna podjetja, obrtniki, trgovci in ostali) morajo v osmih dneh prijaviti svoje delojemalce (delavce in nameščence) okrajnim NOO. Poročevalci za socialno skrbstvo te prijave prekontrolirajo in ugotovijo zlasti, če so vsi delodajalci prijavo predložili ter pošljejo prijavo Javni borzi dela v Ljubljani.

Prijava mora obsegati: 1. Ime in priimek delojemalca, 2. rojstne podatke, 3. poklic, katerega se je izučil ali priučil, pri nameščonih pa šolsko izobrazbo,

4. svojstvo, v katerem je delojemalac zaposlen in za katerega od izučenihi poklicev čuti večje veselje.

5. Število v podjetju trenutno zaposlenih delavcev in število delavcev, ki so za redno obratovanje še potrebni in v kakšnem svojstvu.

II. Prav tako morajo v osmih dneh poročevalci za socialno skrbstvo pri krajevnih NOO popisati:

1. Vse nezaposlene v svojem območju, ne glede na to, ali se nahajajo doma, v Jugoslovanski armadi ali so sicer trenutno odsotni ali drugje začasno zaposleni.

2. vse nezaposlene ali le začasno zaposlene poljedelske (kmečke) delavce, posele, dninarje v poljedelskem delu in gospodinjstvu

Vse popise je treba dostaviti preko okrajnih NOO Javni borzi dela v Ljubljani.

Javna borza dela v Ljubljani.

Razpis za tečaj za vozače traktoriste

Vojne razmere so posebno v nekaterih predelih Slovenije zelo zmanjšale število stanje vprežne živine. Ker je nevarnost, da bi ostale mnoge zemlje neobdelane in da se poveča kmetijska preizvednja, se bo v ta namen uporabilo večje število traktorjev. Zato razpisuje ministrstvo za kmetijstvo Federalne Slovenije

tečaj za vozače traktoriste.

Tovariši in tovaršice, ki bi se lohi tečajev hoteli udeležiti, naj se javijo pisмено ali ustne s osebnimi podatki (ime in priimek, datum in kraj rojstva, stalne bivališče in izobrazbo) okrajnim ali okrajnim NOO ali Ministrstvu za kmetijstvo (sedek za poljedelske stroje, soba 18).

Sprejemajo se tovarši in tovaršice v starosti od 17 do 30 let, zaželena je strokovna predizobrazba (mehaničariji, šoferiji). Prijave se sprejemajo do 25. junija 1945. Pričetek tečaja, ki bo trajal tri tedne, bo javljen naknadno.

Sporočilo in prošnja carinarne

Glavna carinarica, ki je ob priklki eksplozije na glavnem kolodvoru popolnoma pogorela, je dobila zašilne prostore za svoje pisarne v Vzajemni zavarovalnici.

Potrebuje nujno inventar, t. j. pisalne mize, stole, omare, pisalne stroje, pisalne mizice in druge pisarniške predmete.

Obrača se na trgovske kroge s prošnjo, da ji odpomorejo pri ureditvi pisarn in ji stavijo te predmete na razpolago ali pa ji iste vsaj posodijo.

Prevzem in prevoz bo oskrbela t. Slovenska Transport - Miklošičeva cesta tel. 27-18, 37-18, kamor je treba javiti kraj in čas prevzema. Novi prostori carinarne se bodo nahajali v pritličju Vzajemne zavarovalnice na Miklošičevi cesti.

OBVESTILO »NAVODA«

Delitev maščob

Potrošniki, bivaajoči na področju okrajnega mesta Ljubljane (bivših občin Ljubljana, Ježica, Polje, Dobrunje, Rudnik, Dobrava, St. Vid in Šmartno pod Šarnar goro), kolikor »posedneži krajji že ne spadajo v območje drugih okrajev, prejemajo pri svojih stalnih trgovcih na drugo polovico junija na odzroke za maščobe z datumom od 16. do 30. junija osnovne živilske nakaznice skupaj 1 del ali 100 g svinjske masti.

Predstavniki krajevnih NOO na sedežu bivših občin (razen ljubljanske) naj se zglasijo na NAVODU, Novi trg 4/I, soba 6, da dvigneta nakazila za maščobe.

Iščemo izučene tiskarske in litografske vlagalke. Prijavitelj se je pri Začasni glavni upravi tiska za Slovenijo, Miklošičeva cesta 18.

OGLASI

Službo iščejo
PLAČILNA, z večletno prakso išče isto službo v hotelu ali kavarni. Posuibe v upr. ljudske pravice pod »Ljudska pravica« št. 491

Službo dobe
IŠČEM DELAVCE KE medlarje. Prednost imajo tisti, kateri so v tem že izkušeni. Tovarna metel Zupacik Ivan, Ljubljana, Kezarkova 3.

Ženitev
GOSPODIČNA s srednješolsko izobrazbo želi poznanstva z izobrazbenim rospodom do 30 let. Diskretnost zanjams. Ponudbe po možnosti s liko na upravo ljudske pravice, pod »Astrat«.

Razno
VAS SVETLOM STROJ je potrebno temeljito urediti ali očistiti. Oddajate Vas nastor ljudske pravice pod »Pocenie, pa Vas običnem doma. - 877

Kupimo
ROČNI VOZICEK kupi Zegosa, Gallusovo nabrežje 33.

DEKLICO od 12 let dalje sprejemam takoj v službo ali za svojo zahteka dela. Proskolajbena se v vsem - Moste 95, Komenda pri Kamniku.

IZGUBILA SE JE zlasti damska ura v nedeljo, dne 17. junija Bokavce-Podutik. Pošten najditelj se prosim, da jo vrne proti dobri nagradi v upr. ljudske pravice.

Propagandna komisija IOOF sprejme v službo vratarje. Reflektirani naj se oglašajo osebno v Knafličevi ulici 13 med 8. in 12. uro depoldne.

Fizkulturno društvo Svoboda, Nogometna sekcija.Vsi igralci naj bodo v sredo 26. t. m. ob pol 6. uri pred igriščem S. K. Hermosa, ker je obvezen trening z vojaško edinico Autokomando. Načelnik.

DIREKCIJA DRŽAVNIH GRADBENIH PODJETIJ

Ljubljana, Dunajska cesta 1b-II.

sprejme

večje število gradbenih delavcev in profesionistov

za večje gradnje v Ljubljani in okolici. Za izdatno hrano je preskrbljeno. Zaradi nastopa dela se je javiti takoj!

Primorski dnevnik v Trstu sprejme v službo

3 perfektne strojepisne (po možnosti 10 prstni sistem)

Preskrba zagotovljena. Ponudbe sprejema TANJUG za Slovenijo, Ljubljana, Kreditna banka, IV. nadstropje.

GROBOVI

Dotrpela je po dolgi mučni bolezni 14 t. m. v 78. letu starosti blaga soproga, mati, stara mati, sestra, tasta in svakinja, gospa

Marija Loboda roj. Levstik

soproga žel. uradnika v pek.

Pogreb blagopokojnice je bil v soboto dne 16. t. m. na novo pokopališče v Krškem. Krško, dne 16. junija 1945. Zalujočel ostali.

Zalostni javljamo sorednikom, prijateljem in znancem, da je naš sin, brat, svak in strio

BRENCIČ FRANCE

umrl leta 1944. v Aleksandriji (Afrika), kjer čaka na vrnitev v svobodno slovensko zemljo.

Vrhnika, Ljubljana, dne 16. junija 1945. Franja, mati; Jože, oče; Antonija, Marija, nepoč. Elselit, sestri; zastavnik Janez, nar. Jože, partizana, brata; ing. Elselit, svak; Tadej in Vitel, nečaka.

Usojeno mu je bilo, da je moral žrtvovati svoje življenje naš

FERO, MAKSIM - MINATTY

trgovca - intend. XIII. loške brigade.

Ubit je bil dne 12. novembra 1943 v Podkraju nad Vipavo.

Iz pri Ljubljani, Stari trg pri Ložu, Ljubljana.

Zalujoči: mati Ana, zaročenka Nežka; sestre: Božena, Silva, Darinka; bratje: Danilo, Bojan, Miljutin, Mirko, Vilko; svakinji: Minka, Anica; nečaki: Vilko, Vlado, Ivo, Marjan; nečakinja Vlasta ter ostalo sorodstvo.

Dotrpela je naša preobrna mama, stara mama, tasta, gospa

STRUCELJ LJUBICA

Pokopali je beme v sredo dne 20. t. m. ob pol 6 iz kapelice sv. Franciška k Sv. Križu.

Ljubljana dne 18. junija 1945. Zalujoči: Olga, Vilma, Milena, Dragica, hčerke; Slavomir, Boris, sinova in sorodstvo.

Neutlašljivi sporočamo, da je za svobodno slovenskega naroda umrl 28. aprila 1945 v Dachavu naš skrbni mož, oče, sin, brat, svak, gospod

ŠKERL ALOJZI

uradnik Kmetijske družbe

Zamušen in dočkal svoboda in povratka v domovino, kameer je tako želel. Ljubljana dne 18. junija 1945.

Globoke zalujoči: Angela, žena; Marko, Janez, sinova; Katarina, mati in sorodstvo.

V čvrti svoje mladosti za težko pričakovano svobode je dal življenje svoj edini sin

VALENTIN KUNČIČ

Padel je v borbi na Bloški Debravi na dan svobode 8. maja 1945. Pokopan je na Bledu. Naj mu bo lahka domača zemlja!

Bled dne 16. junija 1945. Zalujoča mati Marija in družina Kunčičeva.

Javljamo članstvu tužno vest, da sta se dolgi vrsti Ilirijanov - borec in aktivistov pridružila v smrti tudi naša voditelja

DR. STANISLAV LAPAJNE

dolgoletni predsednik SK Ilirije

EVGEN BETETTO

podpredsednik in ustanovitelj SK Ilirije

V življenju in delu nerazdružna sta tudi umrla drug za drugim meseca februarja letos v Dachau-u.

Stekla sta si nevponljivih zaslug za fizično kulturo Slovencev. Ohraniti ju bomo v trajnem in častnem spominu!

SLAVKO ŠOBER - IZTOK

Njegov prerani domel je do pravca na pokopališču v Lomu nad Trzinom. Naj mu bo lahka slovenska zemlja in nad v miru počival!

Trzin, 16. junija 1945. Globoko zalujoča žena Lojzka, sinesk VIH in hčerka Mirka ter stariši France in Marija Šober, bratje, sestre in družina Bečan, Meglič, Mastel in Pregelj.

Za lepšo bodočnost je padel na Bloški planoti vas Godičevo

TONI INTIHAR

Zalujoči oče, mati, sestra in ostalo sorodstvo. Ostalo sorodstvo.

FEDOR OSTAPOVIČ

partizan.

Počiva v Podkraju nad Vipavo. Zalujoči: Stefica in Josip Ostapovič, stariši, Sonja, sestra ter vse ostalo sorodstvo.

V borbi za osvoboditev naše trpeče domovine je aprila 1945, poln mladostnega elana, dal svoje življenje naš srčno ljubljani

BRACIČ MAKS

pom. politkonisarija jurinca bataljona XVIII. divizije.

Tolazi nas zavest, da Tvoja žrtve, dragi Maks, ni bila zastonj!

Sv. Barbara v Halozah, Ljubljana 17. VI. 1945. Zalujoča mama, brata Stanko in Mirko ter ostalo sorodstvo.

Od belih izdajalcev je bil ustreljen dne 29. novembra v Volčjem potoku moj ljubljani mož, dohri oče

ZALOKAR PETER - JOVO

partizan.

Pokopan je v Volčjem potoku, od tam ga bomo prepejali v Domžale.

Zalujoči: žena Helena, sinčka Peter in Joško ter ostalo sorodstvo. Domžale, 13. junija 1945.

Naznanjamo vsem, da je 13. septembra 1944 bil ustreljen po tidsnevem mučenju od okupatorja

FRANC PODBORŠEK

okrajni poverjenik DE

Začasno se nahaja v Volčjem potoku v bližini naših planin.

Domžale, Smaršno ob Savi, Ljubljana, 13. junija 1945. Zalujoča žena Zofija in sin Franc, Družina Podboškova, družina Simigajda.

Mučen in ustreljen je bil dne 20. septembra leta 1944. v Domžalah moj mož, dohri očka

PERKO VENCESLAV

učitelj

v starosti 47 let. Naj mu bo lahka domača zemlja.

Domžale, 13. junija 1945. Zalujoča žena Alojzija; Marija, Venča, Jelka in Meta otroci ter ostalo sorodstvo.

Kot borec za svobodo je padel 10. avgusta 1945 v Trzinu moj dragi sin, brat

BENE MIROSLAV - ZORKO

star 20 let. Pokopan je na meungškem pokopališču. Naj mu bo lahka domača gruda.

Domžale, Rodica, 13. junija 1945. Zalujoči: mati, sestra in ostalo sorodstvo.

Po krivdi domačega izdajalca je bil ustreljen 23. julija 1944 naš nepozabni ljubljani sin, brat, svak, strie in tovarši

MAUSER ANTON

v 20. letu starosti.

Domžale, 15. junija 1945. Zalujoče rodbine: Manser, Cajhen, Cerar.

Padel je dne 8. novembra 1944 zadel od krogle okupatorja naš nepozabni sin in brat edinec

IVO CERAR - TARZAN